

Dosarul nr. 2ra-1261/22
(2-21050177-01-2ra-08092022)

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central (jud. A. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. R. Petrov, N. Bondarenco, S. Pilipenco)

DECIZIE

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de reprezentantul recurentului Inspectoratul Național de Securitate Publică, Anastasia Fiodorov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Bogos împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost admisă cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului Constantin Bogos, avocatul Maxim Todorov, a fost casată integral hotărârea din 16 noiembrie 2021 a Judecătoriai Cahul, sediul Central, fiind pronunțată o hotărâre nouă,

c o n s t a t ă :

La data de 24 noiembrie 2021, Constantin Bogos a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma anulării procesului-verbal cu privire la contravenție și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la data de 29 iulie 2019 de către agentul constator al Batalionului de patrulare Sud, Pavel Popcov a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în privința lui Constantin Bogos în baza art. 228 alin. (1) Cod contravențional.

În motivarea procesului-verbal contravențional din 29 iulie 2019, agentul constator a indicat că: „La data de 29 iulie 2019 în jurul orei 19:48, cetățeanul Constantin Bogos se deplasa cu mijlocul de transport de model Mercedes Sprinter cu n/î XXXXX care după pașaport tehnic este autovehicul de toate tipurile iar la moment nu avea bara de separare și era reutilat fără autorizația de rigoare ignorând prevederile pct. 122 al Regulamentului Circulației Rutiere al RM”.

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriai Cahul, sediul Central, s-

a admis contestația depusă de Constantin Bogos asupra procesului-verbal cu privire la contravenție și a decizie de sancționare a agentului constatator privind aplicarea sancțiunii contravenționale din 29 iulie 2019 întocmite în privința lui Constantin Bogos în baza art. 228 alin. (1) Cod contravențional.

În motivarea hotărârii, instanța de judecată a indicat faptul că procesul-verbal și decizia de sancționare sunt neîntemeiate, deoarece la materialele cauzei lipsesc probe ce ar confirma vinovăția contestatarului Constantin Bogos, iar argumentele invocate de contestatar în contestație nu au fost combătute de către reprezentantul INP, care urma să prezinte probe ce ar confirma vinovăția persoanei atrase la răspundere contravențională.

Invocând prevederile art. 53 alin. (2) din Constituție, art. 1, art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a relatat reclamantul că la examinarea cauzei contravenționale în cadrul căreia s-a contestat procesul-verbal contravențional, reclamantul Constantin Bogos a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 1500 lei achitate avocatului Maxim Todorov care l-a reprezentat în instanța de judecată. Reieșind din faptul că acesta a fost nevoit să încheie un contract de asistență juridică cu un avocat pentru a-și demonstra nevinovăția în cele ce i se imputau, a considerat reclamantul necesar de a solicita instanței de judecată încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 1500 lei.

La fel, a menționat reclamantul că pentru a-și demonstra nevinovăția precum și netemeinicia imputării de către agentul constatator a contravenției prevăzute de art. 228 alin. (1) Cod contravențional, reclamantul Constantin Bogos a fost nevoit să solicite Agenției de Expertize și Evaluare S.R.L. „Proexpert Sud”, efectuarea unei expertize merceologice prin care s-a demonstrat că destinația automobilului Mercedes Benz XXXXX, Vin Cod nr. XXXXX, potrivit aspectului general și caracteristicilor acestuia, este transportarea persoanelor, categoria M1 ce corespunde unităților de transport destinate pasagerilor cu numărul de locuri 8 fără conducătorul auto și nu necesită perete despărțitor (bara separată) a salonului între conducătorul auto și pasageri. Pentru raportul de expertiză merceologică nr. 0108191 din 01 august 2019, reclamantul Constantin Bogos a fost nevoit să achite suma de 480 lei, fapt confirmat prin bonul de plată nr. 395720 din 01 septembrie 2019, cheltuieli care urmează să fie restituite reclamantului Constantin Bogos cu titlu de prejudiciu material cauzat prin faptul tragerii ilegale la răspundere contravențională.

Invocând prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 2036 alin. (1) – (3), art. 2037 alin. (1) – (2) Cod civil, a indicat reclamantul că, cert este faptul că la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, agentul constatator a manifestat neglijență și nu a dat dovadă de prudența necesară, nefiind examinate toate circumstanțele cauzei, or, anume de sarcina acestuia ține examinarea minuțioasă și determinarea tuturor circumstanțelor cauzei, înainte de a imputa persoanei comiterea unei contravenții. Mai mult, caracterul absolut ilegal și

neîntemeiat al procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare a fost stabilit de către instanța de judecată, care în mod expres a indicat că agentul constatator nu a prezentat probe suficiente pentru a demonstra vinovăția lui Constantin Bogos.

Stare de nervozitate și frustrare au fost cauzate reclamantului Constantin Bogos situația în care, acesta fiind ferm convins de legalitatea acțiunilor sale, a fost practic nevoit să solicite efectuarea unei expertize merceologice pentru a-și demonstra nevinovăția în pofida prevederilor art. 375 Cod contravențional. Deci, agentul constatator i-a imputat lui Constantin Bogos comiterea contravenției prevăzute la art. 228 alin. (1) Cod contravențional fără a avea în acest sens careva probe, fapt constatat și de către instanța de judecată prin hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătorei Cahul, sediul Central.

A mai menționat reclamantul faptul că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Reieșind din cele relatate anterior, gravitatea suferințelor morale, discomfortul psiho-emoțional, starea de stres, nervozitate cauzate reclamantului Constantin Bogos prin acțiunea ilicită de întocmire a procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare în temeiul art. 228 alin. (1) Cod contravențional, a considerat reclamantul că suma în mărime de 10 000 lei va fi una echitabilă și îndeajunsă în vederea atenuării suferințelor morale cauzate.

A solicitat reclamantul încasarea din contul Inspectoratului Național de Patrulare în beneficiul său a sumei în mărime de 480 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material cauzat prin acțiunea ilicită de tragere la răspundere contravențională, încasarea din contul pârâtului în beneficiul său a sumei în mărime de 10 000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin acțiunea ilicită de tragere la răspundere contravențională, încasarea cheltuielilor de judecată suportate.

Prin hotărârea din 16 noiembrie 2021 a Judecătorei Cahul, sediul Central, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 22 noiembrie 2021 și ulterior, la 16 decembrie 2021, avocatul Maxim Todorov în interesele apelantului Constantin Bogos a declarat apel, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a pretențiilor reclamantului.

Prin decizia din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul, a fost admisă cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului Constantin Bogos, avocatul Maxim Todorov, a fost casată integral hotărârea din 16 noiembrie 2021 a Judecătorei Cahul, sediul Central, fiind pronunțată o hotărâre nouă, după cum urmează:

Se admite parțial, acțiunea depusă de Constantin Bogos prin intermediul avocatului Maxim Todorov, împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică privind repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma anulării procesului-verbal cu privire la contravenție.

Se încasează din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică în

beneficiul lui Constantin Bogos, suma în mărime de 1980 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material, care se constituie din suma de 480 lei, cheltuieli pentru efectuarea expertizei merceologice și din suma de 1500 lei, cheltuieli de asistență juridică în cadrul examinării cauzei contravenționale.

Se încasează din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică în beneficiul lui Constantin Bogos, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, suma în mărime de 5000 lei.

Se încasează din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică în beneficiul lui Constantin Bogos, suma în mărime de 1000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cadrul examinării apelului.

La 24 august 2022, reprezentantul recurentului Inspectoratul Național de Securitate Publică, Anastasia Fiodorov, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul, cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii depuse de Constantin Bogos împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma anulării procesului-verbal cu privire la contravenție și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului, a invocat că decizia este neîntemeiată și neargumentată. Totodată, consideră că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

În acest context, a menționat că prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, nu sunt aplicabile speței, or, sancțiunea contravențională la care a fost supus reclamantul nu a fost aplicată de către o instanță de judecată.

Mai ales că prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 nu reglementează expres și limitativ cazurile și condițiile răspunderii patrimoniale a statului pentru erorile comise de organele de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești, iar circumstanțele cazului dedus judecătii nu pot fi încadrate în limitele acestui act normativ.

Prin urmare prejudiciul moral cauzat persoanei fizice și juridice este reparabil doar în urma supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată, circumstanțe care în speță nu au fost constatate.

Totodată, a remarcat că agentul constator la momentul depistării comiterii unei fapte care poate fi calificată drept contravenție, este obligat nemijlocit de a întreprinde toate măsurile prevăzute de Codul contravențional. Din acest motiv, acestea nici într-un caz nu pot fi calificate drept acțiuni ilicite, deoarece îndeplinirea cu exactitate a atribuțiilor de serviciu este o îndatorire directă, motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantului precum că, agentul constator ar fi comis careva abateri de la prevederile legale.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Colegiul reține că decizia din

16 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul a fost expediată Inspectoratului Național de Securitate Publică prin intermediul poștei terestre, la 10 august 2022 (f.d.136), iar la 16 august 2022 a recepționat copia deciziei, potrivit avizului de recepție contrasemnat nr. DS8006768584AS (f.d. 158).

Din aceste considerente, Colegiul constată că recursul înregistrat la 24 august 2022, a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor cererea de recurs la 09 septembrie 2022, informându-i despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Până la data examinării admisibilității recursului, careva referințe nu au fost depuse.

Prin încheierea din 16 noiembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de reprezentantul recurentului Inspectoratul Național de Securitate Publică, Anastasia Fiodorov, a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

La caz, Colegiul a considerat inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie.

În cauza CtEDO Covalenco vs. Moldova nr. 72164/14 din 16 septembrie 2020, Curtea a statuat că este necesar organizarea unei audieri: a) în cazul în care există necesitatea de a evalua dacă circumstanțele au fost stabilite corect de către autorități (a se vedea Malhous vs. Republica Cehă [MC], nr. 33071/96, § 60, 12 iulie 2001); b) atunci când circumstanțele cer ca instanța să-și formeze propria impresie referitoare la justițiabili, prin acordarea dreptului de a explica propria lor situație personală, în mod direct sau prin intermediul unui reprezentant (a se vedea Göç, pre-citată, § 51; Miller, pre-citată, § 34 in fine; și Andersson vs. Suedia, nr. 17202/04, § 57, 7 decembrie 2010); c) în cazul în care instanța are nevoie de a obține o clarificare cu privire la anumite detalii, *inter alia* prin intermediul unei audieri (a se vedea

Fredin vs. Suedia (nr. 2), 23 februarie 1994, § 22, Seria A nr. 283-A, și Lundevall vs. Suedia, nr. 38629/97, § 39, 12 noiembrie 2002).

La cazul din speță, toate punctele de drept care puteau exista, pot fi cercetate și soluționate în mod obiectiv pe baza înscrisurilor și documentelor prezente la dosar.

În esență, recurentul și intimații au avut posibilitatea să prezinte poziția în scris și să răspundă la argumentele părților adverse.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care a interpretat în mod eronat legea.

Colegiul judiciar menționează că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recursului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag.84, 98).

Astfel, circumstanțele cauzei prezentate de părți și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare denotă următoarele.

La 29 iulie 2019, agentul constatator al Batalionului de patrulare Sud al Inspectoratului Național de Patrulare a întocmit în privința lui Constantin Bogos procesul-verbal cu privire la contravenție, în baza art. 228 alin. (1) Cod contravențional.

Reclamantul a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție menționat.

Iar, prin hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, s-a admis contestația depusă de reclamant, s-a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI04948164 și decizia agentului constatator privind aplicarea sacțiunii contravenționale din 29 iulie 2019 întocmite în privința lui Constantin Bogos, în baza art. 228 alin. (1) Cod contravențional și s-a încetat procesul contravențional, pe motivul lipsei faptului contravenției.

Invocând că procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința sa a fost anulat și s-a încetat procesul contravențional, reclamantul a depus prezenta acțiune în judecată împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică, în temeiul prevederilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Constantin Bogos, în baza prevederilor legii menționate, a solicitat încasarea sumei de 10 000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, încasarea sumei de 480 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material precum și încasarea cheltuielilor de judecată din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică (f.d. 3-6).

Fiind judecată cauza, prin hotărârea din 16 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, s-a respins cererea de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată (f.d. 45-54).

În motivarea soluției adoptate, prima instanță a conchis că circumstanțele descrise în speță nu se încadrează în nici unul din temeiurile prevăzute la art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Corespunzător, prejudiciul moral invocat de reclamant nu este susceptibil reparării în condițiile acestui act normativ.

La caz, instanța de fond a conchis că, Constantin Bogos nu a fost supus arestului contravențional, reținerii contravenționale, precum și nu i-a fost aplicată de către instanța de judecată amenda contravențională, respectiv acesta nu este îndreptățit să solicite repararea prejudiciului moral din contul bugetului de stat.

Totodată, instanța de judecată a relevat că sub aspectul reparării prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele contravenționale, tragerea la răspundere penală nu este asimilată tragerii la răspundere contravențională iar încetarea urmăririi penale nu este asimilată încetării procesului contravențional.

Or, Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 reglementează expres că pentru erorile comise în procesele contravenționale, persoana va putea pretinde repararea prejudiciului doar în cazul supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată.

Respectiv, prima instanță a conchis că nu orice erori comise în procesele contravenționale angajează răspunderea patrimonială, ci doar erorile materializate prin supunerea ilegală la arest contravențional, reținerea contravențională ilegală și aplicarea ilegală a amenzii contravenționale de către instanța de judecată, circumstanțe ce nu se atestă în speță.

Pe cale de consecință urmează a se reține că circumstanțele cauzei nu se încadrează în dispozițiile Legii nr.1545, astfel acest act normativ nu este aplicabil speței.

Constantin Bogos a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe (f.d.63-68).

Curtea de Apel Cahul prin decizia din 16 iunie 2022, a admis apelul declarat de Constantin Bogos, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, a casat integral hotărârea din 16 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul Central și a emis o hotărâre nouă, prin care:

S-a admis parțial, cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Bogos împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică privind repararea prejudiciului material și moral.

S-a încasat din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică în beneficiul lui Constantin Bogos, suma în mărime de 1980 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material, care constituie din suma de 480 lei, cheltuieli pentru efectuarea expertizei merceologice și din suma de 1500 lei, cheltuieli de asistență juridică în cadrul examinării cauzei contravenționale.

S-a încasat din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică în beneficiul lui Constantin Bogos, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, suma în mărime de 5000 lei.

S-a încasat din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică în

beneficiul lui Constantin Bogos, suma în mărime de 1000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cadrul examinării apelului (f.d. 116-117, f.d. 118-135).

În motivarea deciziei, Colegiul a considerat că sunt întemeiate argumentele exprimate în cererea de apel, ori soluția instanței de fond în speță este eronată, adoptată cu încălcarea normelor de procedură și a normelor de drept material, care afectează legalitatea hotărârii contestate și însuși conținutul unui proces echitabil.

Astfel, instanța de apel analizând situația de fapt din prezenta speță, în raport cu probele anexate la dosar, a considerat oportun de a reitera prevederile art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, care statuează expres că: în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma tragerii ilegale la răspundere penală.

Prin urmare, instanța de apel, prin prisma recomandărilor Curții Europene în această materie, a constatat că circumstanțele speței cad sub incidența legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Referitor la cuantumul despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat, instanța de apel a conchis că suma de 5000 de lei reprezintă o satisfacție echitabilă și rezonabilă, pentru suferințele psihice suportate pe parcursul examinării cauzei contravenționale.

Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, Inspectoratul Național de Securitate Publică reprezentat de Anastasia Fiodorov, a declarat recurs (f.d.144-150).

Examinând recursul, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel, a hotărârii instanței de fond și emiterii unei noi decizii, pentru considerentele ce se vor arăta în continuare.

Conform art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Potrivit art. 2 din aceeași Lege, prin acțiuni ilicite se înțelege acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale

(infracțiuni).

Potrivit art. 3 alin. (1), în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Potrivit art. 13 alin. (1), (2) din Legea menționată, repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.

Deci, sensul normelor de drept citate rezultă indubitabil că persoana în privința căreia a fost pornit procesul contravențional are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate de agentul constatator din cadrul Batalionului de patrulare sud al Inspectoratului Național de Patrulare prin sancționarea ilicită cu amendă contravențională, însă din contul bugetului instituției care are personalitate juridică și poate fi subiect al raportului obligațional de răspundere pentru prejudiciul cauzat, în condițiile enunțate supra.

În acest context, Colegiul reține că potrivit art. 12 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Inspectoratul General al Poliției reprezintă unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 14 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sunt unități ale Poliției de competență teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate.

Prin ordinul ministrului afacerilor interne se înființează subdiviziunea

specializată a Poliției, care va avea calitatea de organ de urmărire penală.

Structura și regulamentele de activitate a subdiviziunilor specializate se aprobă de către ministrul afacerilor interne.

Conform art. 3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019, Inspectoratul General este persoană juridică cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, cu sediul în mun. Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și denumirea sa în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit.

Conform art. 15-17 din regulament, Inspectoratul are în subordinea sa: 1) subdiviziuni specializate; 2) subdiviziuni teritoriale.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, la propunerea șefului Inspectoratului, prin ordin al ministrului afacerilor interne, se înființează subdiviziuni specializate, inclusiv subdiviziunea care va avea calitatea de organ de urmărire penală.

Subdiviziunile specializate reprezintă entități ale Poliției de competență teritorială generală, cu sau fără personalitate juridică, aflate în subordinea Inspectoratului.

În corespundere cu art. 7 din Regulamentul cu privire la supravegherea tehnică exercitată de Inspectoratul Național de Securitate Publică aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 415 din 8 aprilie 2003, Inspectoratul Național de Securitate Publică îndeplinește funcțiile de control de stat, dirijare, alte obligațiuni de serviciu ce țin de supravegherea tehnică prevăzute în actele normative în vigoare.

Astfel, Inspectoratul Național de Securitate Publică, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi desinestător subiect în raportul obligațional de răspundere civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Aici, instanța de recurs constată că acțiunea a fost îndreptată nu către pârâțul corespunzător.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, Constantin Bogos incorect și-a îndreptat acțiunea față de Inspectoratul Național de Securitate Publică, care, prin efectul legii, nu poate fi subiect desinestător în raportul obligațional de răspundere civilă.

Instanța de recurs subliniază că, în conformitate cu prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi aparține reclamantului.

Astfel, dreptul de a alege pârâțul aparține reclamantului, iar instanțele de judecată sunt obligate să se expună pe acțiunea depusă în limitele cerințelor formulate față de pârâții atrași.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge acțiunea înaintată de către Constantin Bogos.

Din aceste motive și având în vedere că prima instanță și instanța de apel, deși

au stabilit corect circumstanțele cauzei și nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea unor noi dovezi, însă au încălcat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat Constantin Bogos, de a casa integral decizia din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 16 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul Central și de a emite o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 444 și 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de reprezentantul recurentului Inspectoratul Național de Securitate Publică, Anastasia Fiodorov.

Se casează integral decizia din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 16 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul Central și se emite o hotărâre nouă, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Bogos împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Galina Stratulat